

รายงานการประชุม
ประชุมชี้แจงแนวทางเครือข่ายบวร.ร.ร่วมใจป้องกันภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๙ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.
ณ หอประชุมอำเภอแสวงหา อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง

.....
เริ่มประชุม เวลา ๐๘.๐๐ น.

วาระที่ ๑. เรื่องที่ประธานแจ้งที่ประชุมทราบ

ประธาน ความเป็นมาเครือข่ายบวร.ร.ร่วมใจป้องกันภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙

การสร้างเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ให้แก่ประชาชนถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการจัดการปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัย โดยเฉพาะในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ที่มุ่งเน้นความเข้มแข็งของระบบเฝ้าระวังในระดับชุมชนผ่าน "เครือข่ายบวร.ร. ร่วมใจป้องกันภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ" ซึ่งมีที่มาจาก การบูรณาการพลังทางสังคม ๓ ประสานหลัก คือ บ้าน (บ) วัด (ว) และโรงเรียน (ร) โดยมีโรงพยาบาลหรือหน่วยงานสาธารณสุข (ร) เป็นพี่เลี้ยงขับเคลื่อน ภายใต้แนวคิดที่ว่า การป้องกันภัยจากผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ผิดกฎหมาย ยาชุด ยาเสพติด หรืออาหารเสริมอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง ไม่สามารถแก้ไขได้โดยภาครัฐเพียงลำพัง แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากคนในชุมชนที่ใกล้ชิดกันที่สุด

กลไกของเครือข่ายในปี ๒๕๖๙ นี้ ให้ความสำคัญกับ "โรงเรียน" ในฐานะแหล่งบ่มเพาะเยาวชนหรือ "อัย. น้อย" ให้มีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบเบื้องต้น เช่น การใช้แอปพลิเคชันตรวจสอบเลขสารบบอาหารและยา เพื่อนำความรู้เหล่านั้นกลับไปถ่ายทอดให้คนในครอบครัว (บ้าน) ซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบางที่มักถูกหลอกล่อด้วยโฆษณาชวนเชื่อ ในขณะที่เดียวกัน "วัด" ถูกใช้เป็นศูนย์กลางการสื่อสารทางสังคมและจิตวิญญาณ โดยพระสงฆ์และผู้นำศาสนาจะมีบทบาทสำคัญในการเป็นสื่อกลางถ่ายทอดข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้สูงอายุและคนในชุมชน ช่วยคัดกรองผลิตภัณฑ์ที่เข้ามาจำหน่ายในพื้นที่จัดงานบุญหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้เกิดพื้นที่ปลอดภัยจากการถูกเอาเปรียบทางการค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

การยกระดับเครือข่ายให้มีความทันสมัยเท่าทันต่อภัยไซเบอร์ โดยมีการจัดตั้งอาสาสมัครเฝ้าระวังภัยออนไลน์ร่วมกับภาคประชาชน เพื่อสกัดกั้นการแพร่ระบาดของผลิตภัณฑ์สุขภาพปลอมบนแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียที่เข้าถึงตัวผู้บริโภคได้ง่ายขึ้น เครือข่ายบวร.ร. จึงทำหน้าที่เป็นหูเป็นตาและเป็นกำแพงคัดกรองข้อมูลข่าวสารที่บิดเบือน หากพบเห็นผลิตภัณฑ์ที่น่าสงสัย เครือข่ายจะส่งต่อข้อมูลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทันทีเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องของเครือข่ายนี้ไม่เพียงแต่ช่วยลดอัตราการเจ็บป่วยจากการใช้ยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ผิดวิธี แต่ยังเป็นการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยที่ยั่งยืน ให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองและปกป้องสมาชิกจากการถูกคุกคามโดยภัยสุขภาพทุกรูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มติที่ประชุม รับทราบ

วาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุมครั้งที่แล้ว

- ไม่มี

วาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่องจากการประชุมครั้งที่แล้ว

- ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเสนอเพื่อทราบ

ประธาน เลขานุการแจ้ง

เลขานุการ ปัญหาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ

๑. การใช้ยาอย่างถูกวิธี

การใช้ยาอย่างถูกต้องถือเป็นทักษะพื้นฐานในการดูแลตนเองที่สำคัญยิ่ง เพราะยาเปรียบเสมือนดาบสองคมที่มีทั้งคุณอนันต์และโทษมหันต์หากใช้ผิดวิธี หลักการสำคัญที่ผู้ใช้ยาควรยึดถือเป็นลำดับแรกคือหลัก "๕ ถูก" อันประกอบด้วย การใช้ยาให้ถูกคนเพื่อป้องกันอันตรายจากการแพ้ยาหรือการได้รับยาผิดขนาด การใช้ยาให้ถูกโรคตามการวินิจฉัยของแพทย์หรือคำแนะนำของเภสัชกร การใช้ยาให้ถูกขนาดตามปริมาณที่กำหนดไว้บนฉลาก การใช้ยาให้ถูกเวลาเพื่อให้ระดับยาในเลือดสม่ำเสมอ และการใช้ยาให้ถูกทาง เช่น ยาทาต้องไม่นำมากินหรือยาหยอดตาต้องไม่นำไปหยอดหู เป็นต้น

นอกจากการตรวจสอบความถูกต้องเบื้องต้นแล้ว การอ่านฉลากยาอย่างละเอียดถือเป็นเกราะป้องกันชั้นดีก่อนที่จะเข้าสู่ร่างกาย ผู้ใช้ยาควรสังเกตชื่อยาสามัญเพื่อป้องกันการกินยาซ้ำซ้อน ตรวจสอบวันหมดอายุ และทำความเข้าใจคำเตือนพิเศษ เช่น ยาที่ทำให้ง่วงนอน หรือยาที่ต้องระวังการกินร่วมกับอาหารบางชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งยาปฏิชีวนะหรือยาฆ่าเชื้อ ซึ่งมักมีความเข้าใจผิดว่าเมื่ออาการดีขึ้นแล้วสามารถหยุดยาได้เอง แต่ในความเป็นจริงต้องรับประทานให้ครบตามกำหนดเพื่อป้องกันปัญหา "เชื้อดื้อยา" ที่อาจเป็นอันตรายรุนแรงและรักษาได้ยากในอนาคต

การจัดเก็บยากี่มีความสำคัญไม่แพ้กัน ควรเก็บยาไว้ในบรรจุภัณฑ์เดิมที่มีฉลากชัดเจน หลีกเลี่ยงความร้อน ความชื้น และแสงแดด ซึ่งเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้ยาเสื่อมสภาพก่อนเวลาอันควร นอกจากนี้ การสังเกตความผิดปกติของร่างกายหลังการใช้ยาก็เป็นสิ่งที่จะต้องระวัง หากมีอาการผื่นคัน ตาบวม หรือหายใจลำบาก ต้องหยุดยาและรีบพบแพทย์ทันที พร้อมนำชื่อยาไปด้วย สุดท้ายนี้ การสื่อสารกับบุคลากรทางการแพทย์อย่างตรงไปตรงมา โดยการแจ้งประวัติการแพ้ยาหรือยาที่กำลังใช้อยู่เป็นประจำ จะช่วยลดความเสี่ยงจากการเกิดปฏิกิริยาระหว่างยา (ยาตีกัน) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ยาดด้วยความรอบคอบและมีความรู้อย่างแท้จริงจึงเป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยให้กระบวนการรักษาสัมฤทธิ์ผลและปลอดภัยต่อสุขภาพในระยะยาว

๒. บทบาทการเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เป็นภัยเงียบตามกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ บ้าน วัด โรงเรียน และร้านชำ

การเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพที่แฝงตัวมาในรูปแบบของ "ภัยเงียบ" จำเป็นต้องอาศัยการทำงานเชิงรุกตามบริบทของกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยเฉพาะใน ๔ จุดยุทธศาสตร์หลักคือ บ้าน วัด โรงเรียน และร้านชำ ซึ่งถือเป็นรากฐานของชุมชนที่มีความเสี่ยงต่อการได้รับผลิตภัณฑ์ที่ไม่ปลอดภัยเริ่มต้นจาก "บ้าน" ซึ่งเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดแต่สำคัญที่สุด บทบาทหลักคือการสร้างความรอบรู้ให้สมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะการดูแลผู้สูงอายุไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของการโฆษณาชวนเชื่อจากวิทยุชุมชนหรือโซเชียลมีเดียที่มักโอ้อวดสรรพคุณยาชุดหรือสมุนไพรผสมสเตียรอยด์ สมาชิกในบ้านต้องร่วมกันตรวจสอบตัวยาและกำจัดยาที่

เสื่อมสภาพหรือหมดอายุ เพื่อป้องกันการใช้จ่ายผิดวัตถุประสงค์ที่อาจนำไปสู่ภาวะไตวายหรืออันตรายถึงชีวิต ถัดมาคือ "วัด" ซึ่งเป็นศูนย์กลางจิตใจและจุดรวมพลของคนในชุมชน บทบาทของวัดในการเฝ้าระวังคือการคัดกรองผลิตภัณฑ์สุขภาพที่นำมาถวายสังฆทานหรือวางจำหน่ายในงานวัด พระสงฆ์และผู้นำศาสนาสามารถเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดข้อมูลเรื่องภัยจากผลิตภัณฑ์สุขภาพให้แก่ญาติโยม ช่วยสอดส่องไม่ให้รถขายยาเร่เข้ามาใช้พื้นที่วัดในการหลอกขายสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐาน ขณะที่ "โรงเรียน" มีบทบาทเป็นแหล่งบ่มเพาะ "อ. น้อย" หรือเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้มีทักษะในการอ่านฉลากและใช้แอปพลิเคชันตรวจสอบเลขสารบบอาหารและยา นักเรียนจะเป็นผู้ช่วยเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพและขนมกรุบกรอบในสหกรณ์หรือร้านค้าหน้าโรงเรียน พร้อมนำความรู้ที่ได้ไปขยายผลสู่ครอบครัว เป็นการสร้างเกราะป้องกันภัยจากเด็กสู่ผู้ใหญ่ได้อย่างยั่งยืน

ส่วนกลุ่มเป้าหมายสุดท้ายที่สำคัญอย่างยิ่งคือ "ร้านชำในชุมชน" ซึ่งเป็นแหล่งกระจายสินค้าที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด บทบาทการเฝ้าระวังที่นี้คือการสร้างความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการร้านค้าให้มีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค ไม่นำยาอันตราย ยาชุด หรือผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีเลข อย.มาจำหน่าย โดยมีอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) และเครือข่ายภาคประชาชนคอยเป็นที่เล็งให้คำแนะนำและตรวจตราอย่างสม่ำเสมอ การบูรณาการบทบาทของ บ้าน วัด โรงเรียน และร้านชำ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ จะช่วยสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังที่เข้มแข็ง สามารถสกัดกั้นภัยเงียบจากผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ดูย่อก่อนจะเข้าถึงตัวผู้บริโภค เปลี่ยนจากชุมชนที่อ่อนไหวให้กลายเป็นชุมชนที่รู้เท่าทันและมีสุขภาพที่ดีอย่างยั่งยืน

๓. การเฝ้าระวังโฆษณาและการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพ

การเฝ้าระวังโฆษณาและการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพในปัจจุบันถือเป็นทักษะชีวิตที่สำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้บริโภคเผชิญกับข้อมูลมหาศาลผ่านสื่อโซเชียลมีเดียที่เข้าถึงง่ายและรวดเร็ว การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างชาญฉลาดต้องเริ่มจากการมี "สติ" และ "ความรู้เท่าทัน" โดยไม่หลงเชื่อคำโฆษณาที่อวดอ้างสรรพคุณเกินจริง เช่น การการันตีผลลัพธ์ภายในระยะเวลาอันสั้น การใช้คำโฆษณาชวนเชื่อที่ดูเกินธรรมชาติ หรือการใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงและภาพเปรียบเทียบก่อนและหลังใช้มาสร้างความน่าเชื่อถือ ซึ่งมักเป็นกลยุทธ์ที่ผู้ประกอบการไร้จรรยาบรรณใช้เพื่อดึงดูดใจผู้บริโภคให้ตัดสินใจซื้อโดยขาดการพิจารณาอย่างรอบคอบ หัวใจสำคัญของการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัยคือการตรวจสอบ "เครื่องหมายรับรอง" จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เสมอ โดยผลิตภัณฑ์ต้องมีเลขสารบบอาหารหรือเลขที่จดแจ้งที่ชัดเจนและสามารถตรวจสอบสถานะได้จริงผ่านช่องทางออนไลน์ นอกจากนี้ ผู้บริโภคควรฝึกสังเกตฉลากผลิตภัณฑ์ซึ่งต้องระบุชื่อผลิตภัณฑ์ ส่วนประกอบสำคัญ ชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า วันเดือนปีที่ผลิตและหมดอายุ รวมถึงคำเตือนที่จำเป็นอย่างครบถ้วนเป็นภาษาไทย หากพบผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีฉลากหรือมีข้อมูลไม่ชัดเจน ควรหลีกเลี่ยงทันทีเพราะอาจมีส่วนผสมของสารอันตราย เช่น สเตียรอยด์ สารปรอท หรือสารต้องห้ามอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อตับ ไต และระบบต่าง ๆ ของร่างกาย นอกจากการเลือกใช้ด้วยตนเองแล้ว การร่วมเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายเฝ้าระวังในชุมชน เช่น "เครือข่ายบวร.ร." ยังเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันภัยสังคม โดยการช่วยกันเป็นหูเป็นตาตรวจสอบโฆษณาที่ผิดกฎหมายในสื่อวิทยุ

ชุมชน โทรศัพท์ดาวเทียม หรือตลาดนัดออนไลน์ เมื่อพบเห็นการโฆษณาที่น่าสงสัยหรือผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน ควรแจ้งเบาะแสไปยังสายด่วน อย. ๑๕๕๖ หรือหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ทันทีเพื่อระงับความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับผู้อื่น การสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยที่เริ่มจากการ " เช็กก่อนเชื่อ เลือกก่อนใช้ " จะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและครอบครัว ทำให้เราสามารถใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์สุขภาพเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตได้อย่างแท้จริงและปลอดภัยสูงสุด

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมเพื่อพิจารณา

ระเบียบวาระที่ ๖ วาระอื่น ๆ

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานเฝ้าระวังปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัยในชุมชนแก่เครือข่าย บวร.ร ปิงปวงประมาณ ๒๕๖๙
วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๙ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.

ณ หอประชุมอำเภอแสงวงหา อำเภอแสงวงหา จังหวัดอ่างทอง

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ที่อยู่	ลายมือชื่อ		หมายเหตุ
				เข้า	บาย	
			ตำบลจำลอง			
๑	นางพัชรี ขจรศักดิ์ชัย	จพง.สาธารณสุขชำนาญาน	รพ.สต.จำลอง	นาง		
๒	นางสาวพิชชาพร พุฒมาลา	ครูผู้ช่วย	ร.ร.วัดหัวสะพานตก	Chirapras		
๓	นางสาวกิตติยา บุญผ่อง	ครู	ร.ร.วัดรัตนาราม	กิตติมา		
๔	นางสำเรจ แยมประดิษฐ์	ผู้แทนวัด	วัดรัตนาราม ต.จำลอง	ดาเรจ แยมประดิษฐ์	ดาเรจ แยมประดิษฐ์	
๕	นายพะเนงศักดิ์ นราศรี	ผู้แทนวัด	วัดหัวสะพานตก ต.จำลอง	พะเนง		
๖	นายสำราย เพ็ชรประสม	ผู้แทนวัด	วัดหัวสะพานตก ต.จำลอง	สำราย เพ็ชรประสม	สำราย เพ็ชรประสม	
๗	นางศรีสวรรค์ พึ่งสุข	ผู้ประกอบการร้านค้า	ม.๒ ต.จำลอง	ศรีสวรรค์ พึ่งสุข	ศรีสวรรค์ พึ่งสุข	
๘	นายวิมาน วงษ์นิล	ผู้นำชุมชน	ม.๓ ต.จำลอง	วิมาน วงษ์นิล	วิมาน วงษ์นิล	
๙	นางสาวอนันต์ย์ บำรุงทอง	อสม.	ม.๑ ต.จำลอง	อนันต์ย์	อนันต์ย์	
๑๐	นายมนัส บุญเชิด	อสม.	ม.๑ ต.จำลอง	มนัส บุญเชิด	มนัส บุญเชิด	
๑๑	นายประมงค์ แก้วสุวรรณ	อสม.	ม.๒ ต.จำลอง	ประมงค์	ประมงค์	
๑๒	นางสาวรัตนา พรณสุตร	อสม.	ม.๓ ต.จำลอง	รัตนา	รัตนา	
๑๓	นายทศนา สมวงษ์	อสม.	ม.๑ ต.จำลอง	ทศนา	ทศนา	
๑๔	นายสเน่ห์ น้ำทอง	อสม.	ม.๕ ต.จำลอง	สเน่ห์ น้ำทอง	สเน่ห์ น้ำทอง	
๑๕	นายจำเริญ เจงาม	อสม.	ม.๖ ต.จำลอง	จำเริญ	จำเริญ	

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานฝ่ายวิจัยปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัยในชุมชนแก่เครือข่าย บวร.ร ปีงบประมาณ ๒๕๖๙
วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๙ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.

ณ หอประชุมอำเภอแสวงหา อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ที่อยู่	ลายมือชื่อ		หมายเหตุ
				เข้า	บ่าย	
			ตำบลวังน้ำเย็น			
๑	นางสาวเพ็ญจันทร์ เพ็ชรมาลี	ครู อย.น้อย รร.วัดจันทรมณี	ต.วังน้ำเย็น			
๒	นางสาวพัชรา สารยิ่ง	ครู อย.น้อย รร.วัดรางฉนวน	ต.วังน้ำเย็น			
๓	นางสาวล้อมดาว ชาวบางงาม	ครู อย.น้อย รร.วัดหนองยาง	ต.วังน้ำเย็น			
๔	นางสาวลัดดาภรณ์ ชุนชัย	ครู อย.น้อย รร.วัดวังน้ำเย็น	ต.วังน้ำเย็น			
๕	นางสาวปิยะดา ยิ้มละมัย	ครู อย.น้อย รร.วัดหมื่นเกล้า	ต.วังน้ำเย็น			
๖	นายอุตร ฉัตรทอง	ผู้แทนวัดจันทรมณี	ต.วังน้ำเย็น			
๗	นายภิญโญ ลามมานะ	ผู้แทนวัดหนองยาง	ต.วังน้ำเย็น			
๘	นายยันต์ ศรีสวัสดิ์	ผู้แทนวัดหมื่นเกล้า	ต.วังน้ำเย็น			
๙	นายสุพล เนตรอัคคี	ผู้แทนวัดรางฉนวน	ต.วังน้ำเย็น			
๑๐	นายสมพร อ่อนจิตร	ผู้แทนวัดวังน้ำเย็น	ต.วังน้ำเย็น			
๑๑	นายไพโรจน์ นี วิจิตร	ตัวแทนผู้นำชุมชน	ต.วังน้ำเย็น			
๑๒	นายธานี ตันติรุ่งเรือง	เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	ต.วังน้ำเย็น			
๑๓	นางสาวอังคณา ล้อมวงษ์	ตัวแทนผู้ประกอบการร้านค้า	ต.วังน้ำเย็น			
๑๔	นายฤกษ์ดา ไกรทองตุ๊ก	อสม.	ต.วังน้ำเย็น			
๑๕	น.ส.อรจิรา บุญรอด	อสม.	ต.วังน้ำเย็น			

